

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีวิจัย

วิธีวิจัย ใช้วิธีสำรวจ ครอบคลุม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของครอบครัวที่ภรรยาทำงาน และกลุ่มของครอบครัวที่ภรรยาไม่ทำงาน

ภรรยาที่ทำงาน หมายถึง ภรรยาที่ออกไปทำงานนอกบ้านเต็มเวลา และมีรายได้จากการทำงาน และไม่รวมถึง ภรรยาที่ทำงานอยู่ที่บ้าน หรือทำงานไม่เป็นเวลา เช่น คัดผม คัดเสื้อผ้า ช่างซ่อมชายอยู่ที่บ้าน เป็นต้น

ภรรยาที่ไม่ทำงาน หมายถึง ภรรยาที่อยู่บ้านเป็นแม่บ้านแต่เพียงอย่างเดียว และไม่เป็รายได้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ชุมชนที่เลือกเป็นสถานศึกษา คือ บริเวณเคหะชุมชนคลองจั่น ซึ่งเป็นโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ เหตุผลที่เลือกชุมชนนี้เป็นสถานที่ศึกษาวิจัยเพราะเป็นชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน การจัดเลขที่บ้านเป็นไปอย่างมีระเบียบซึ่งเป็นการง่ายต่อการวางแผนการวิจัย เป็นชุมชนที่มีขนาดปานกลาง คือมีครัวเรือนทั้งหมด 1335 หลัง เป็นชุมชนที่ตั้งมานานพอสมควร คือ ประมาณ 20 ปี และมีครอบครัวที่ภรรยาไม่ทำงาน 150 ครอบครัว¹

---

¹การเคหะแห่งชาติ, "รายงานผลการสำรวจวิจัยภาวะเศรษฐกิจและสังคมของผู้อยู่อาศัยในบริเวณเคหะชุมชนคลองจั่น" ฝ่ายวิจัยและวางแผน การเคหะแห่งชาติ, 2517 (โรเนียว).

ซึ่งอยู่ในขอบข่ายที่สามารถจะวิจัยได้

ลักษณะทั่วไปของบ้านที่อยู่ในชุมชนนี้ มีอยู่ 5 ประเภท คือ

1. บ้านเดี่ยว 100 ตารางวา
2. บ้านเดี่ยว 80 ตารางวา
3. บ้านเดี่ยว 50 ตารางวา
4. บ้านแฝด 50 ตารางวา
5. เรือนแถว

เนื่องจากการวิจัยนี้ มีจุดประสงค์ที่จะวิจัยเฉพาะในหมู่นักชั้นกลาง ดังนั้นจึงได้คัดเลือกเรือนแถวซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 190 ครัวเรือนออกไป เพราะจากรายงานการวิจัยของฝ่ายวิจัยและวางแผน การเคหะแห่งชาติ ได้พบว่า รายได้ของผู้ที่อยู่ในเรือนแถวค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง¹ และจากการไปสังเกตของผู้วิจัยเอง ก็ได้พบว่า ลักษณะของบ้านเรือนแถว มีความแตกต่างไปจากบ้านเดี่ยวและบ้านแฝดอย่างมาก เนื่องจากการวิจัยนี้ต้องการจะศึกษาเฉพาะในหมู่นักชั้นกลาง และเป็นการศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก จึงต้องการให้ได้ตัวอย่างที่มีลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกันที่สุด จึงได้คัดเลือกเรือนแถวออกไป โดยจะเลือกตัวอย่างจากบ้านเดี่ยวและบ้านแฝดเท่านั้น

ลักษณะของครอบครัวที่จะเลือกเป็นตัวอย่างจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. สามีและภรรยาอยู่รวมในครัวเรือนเดียวกัน
2. คู่สมรสจะต้องมีบุตรอย่างน้อย 1 คน
3. สามีต้องมีอาชีพ
4. คู่สมรสต้องมีอายุไม่เกิน 60 ปี

¹ เรืองเดียวกัน.

การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยนี้ ต้องการจะเก็บข้อมูลจากครอบครัว 2 กลุ่มเท่าๆกัน คือ กลุ่มของครอบครัวที่ภรรยาทำงาน 50 ครอบครัว และกลุ่มของครอบครัวที่ภรรยาไม่ทำงาน 50 ครอบครัว เหตุผลที่การวิจัยนี้ไม่สามารถจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้ได้สัดส่วนกับขนาดของประชากรที่จะเลือกทั้งสองกลุ่ม คือ เนื่องจากการวิจัยนี้มีเวลาและเงินทุนจำกัด จึงจำเป็นต้องศึกษาวิจัยในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก คือ ต้องการจะศึกษาเพียง 100 ครอบครัว ถ้าจะเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรแต่ละกลุ่ม คือกลุ่มที่ภรรยาทำงานมีประชากรที่เข้าข่ายสำรวจทั้งหมด 310 ครอบครัว กลุ่มที่ภรรยาไม่ทำงานมีประชากรที่เข้าข่ายทั้งหมด 130 ครอบครัว การวิจัยนี้จะต้องเลือกตัวอย่างของครอบครัวที่ภรรยาทำงาน 70 ครอบครัว และครอบครัวที่ภรรยาไม่ทำงาน 30 ครอบครัว แต่เนื่องจากการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์จะศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความดันโลหิต ระหว่างสามีและภรรยาในครอบครัวทั้งสองกลุ่ม การใช้กลุ่มตัวอย่างที่ภรรยาไม่ทำงานเพียง 30 ครอบครัว จะทำให้การศึกษาเปรียบเทียบทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร เพราะจำนวนตัวอย่งน้อยเกินไป ฉะนั้นการวิจัยนี้ จึงจำเป็นต้องเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่พอจะศึกษาวิจัยได้

ก่อนสุ่มตัวอย่าง ได้ทำ Sampling Frame โดยใช้วิธีการ listing คือไปถามทุกบ้านที่อยู่ในชุมชนนี้ เพื่อให้ทราบลักษณะต่างๆไป ต่อไปนี้ คือ

1. แม่บ้านออกไปทำงานนอกบ้านหรือไม่
2. สามีและภรรยาอยู่รวมในครัวเรือนเดียวกันหรือไม่
3. สามีมีอาชีพหรือไม่
4. คู่สมรสมีบุตรหรือไม่

จากนั้นจึงนำประชากรที่เข้าข่ายทั้งหมดมาแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ภรรยาทำงาน 310 ครอบครัว กลุ่มที่ภรรยาไม่ทำงาน 130 ครอบครัว จากนั้นจึงได้เลือกตัวอย่างจากแต่ละกลุ่ม โดยใช้วิธี Systematic Random Sampling โดยเลือกตัวอย่างมา กลุ่มละ 50 ครอบครัว

วิธีเลือกตัวอย่างแบบ systematic Random มีขั้นตอนดังนี้

1. เรียงลำดับครอบครัวทั้งสองกลุ่มตามเลขที่บ้าน

2. หา interval ของแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตร $\frac{N}{n}$

N = ประชากรทั้งหมด

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

$$\text{กลุ่มที่ภรรยาไม่ทำงาน } I = \frac{130}{50} = 2.6$$

$$\text{กลุ่มที่ภรรยาทำงาน } I = \frac{310}{50} = 6.2$$

3. เลือก unit แรกที่จะตกเป็นตัวอย่าง โดย random จาก Random Number (R) กลุ่มที่ภรรยาไม่ทำงานได้ $I = 2$ และกลุ่มที่ภรรยาทำงานได้ $R = 3$

4. เลือก unit ถัดๆไป จนครบกลุ่มละ 50 ครอบครัว โดยใช้สูตร
unit ที่ 1 = R , unit ที่ 2 = R + I , unit ที่ 3 = R + 2I.....
.... unit ที่ 50 = R + (N - 1)I

การเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ชุดหนึ่งใช้สัมภาษณ์ภรรยา และอีกชุดหนึ่งให้สามีเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

การสัมภาษณ์ นักสัมภาษณ์ประกอบด้วยนิสิตปริญญาโท 11 คน และทุกคนได้รับคำชี้แจงถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามแล้วเป็นอย่างดี

ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล

1. ทดสอบแบบสอบถาม ด้วยการไปสัมภาษณ์ภรรยาที่ไม่ทำงานและภรรยาที่ทำงาน รวมทั้งขอให้สามีตอบแบบสอบถาม รวม 10 ครอบครัว เพื่อตรวจสอบการใช้ถ้อยคำในแบบสอบถาม ว่าผู้ตอบเข้าใจถูกต้องหรือไม่เพียงพอ
2. แก้ไขแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด
3. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำไปแสดงต่อหัวหน้าสำนักงานดูแล คณะชุมชนคลองจั่น เพื่อขอความร่วมมือ และหัวหน้าสำนักงานดูแลชุมชนได้ออกหนังสือให้กับ นักสัมภาษณ์ เพื่อนำติดตัวไปแสดงกับเจ้าของบ้าน เพื่อแสดงว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของงานวิจัยนี้จริง
4. ส่งจดหมายล่วงหน้า เพื่อชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและขอความร่วมมือ ในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม รวมทั้งกำหนดระยะเวลาที่จะไปขอสัมภาษณ์ ไปยัง บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างทุกครอบครัว
5. การสัมภาษณ์ นักสัมภาษณ์จะขอพบแม่บ้านและขอเวลาสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที ถ้าสามีอยู่บ้านในขณะนั้น ก็จะขอให้สามีตอบแบบสอบถาม ขณะที่นักสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ ภรรยา แต่ถ้าสามีไม่อยู่บ้าน จะใช้วิธี ฝากแบบสอบถามไว้กับภรรยาและขอให้มอบให้สามี เป็นผู้ตอบ โดยนัดจะมารับแบบสอบถามนั้นในวันรุ่งขึ้น หรือถ้ามีเหตุจำเป็น ก็มารับแบบสอบถามตามวันที่ภรรยาเป็นผู้นัด รวมจำนวนวันที่สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 วัน

ในการขอเข้าสัมภาษณ์ครอบครัวที่ตกเป็นตัวอย่างนั้น ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากเจ้าของบ้าน ทั้งนี้เพราะทั้งสามีและภรรยาได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย นี้แล้วจากจดหมายที่ส่งไปล่วงหน้าเพื่อนัดหมายและขอความร่วมมือ อย่างไรก็ตามก็มีบางบ้าน ที่ปฏิเสธเพราะเหตุผลส่วนตัว ซึ่งถ้านักสัมภาษณ์ได้พยายามชี้แจงแล้ว แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือ ก็จะใช้วิธีเลือกตัวอย่างใหม่แทนที่ โดยจะเลือกบ้านถัดไป

ขณะสัมภาษณ์ นักสัมภาษณ์ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากแม่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ คำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันที่บ้านคงประสบอยู่เสมอ ทำให้ไม่ลำบากในการตอบคำถามนักสัมภาษณ์ นอกจากนี้เรื่องที่สัมภาษณ์ยังเป็นเรื่องที่ยุ้ให้ สัมภาษณ์ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นความลับหรือเป็นเรื่องส่วนตัวมากเกินไป ฉะนั้นบรรยากาศในการ สัมภาษณ์จึงดำเนินไปด้วยดีและไม่มีอุปสรรคแต่อย่างใด

การวัด

ก. การแบ่งงาน

วิธีวัดการแบ่งงานบ้านระหว่างสามีและภรรยา ใช้วิธีแบ่งงานในครอบครัวออกเป็น

2 ประเภทใหญ่ๆ คือ งานบ้านและงานเลี้ยงดูลูก

1. งานบ้าน แยกออกเป็น 3 ประเภท คือ

ก) งานของภรรยา ได้แก่

- 1) การทำอาหารเช้า
- 2) การทำอาหารเย็น
- 3) ด้างจาน
- 4) กวาดบ้าน
- 5) ถูบ้าน
- 6) ซักผ้า
- 7) รีดผ้า
- 8) จ่ายกับข้าว

ข) งานของสามี ได้แก่

- 1) การตกแต่งบริเวณบ้าน
- 2) การซ่อมแซมต่างๆ

ค) งานทั่วไป ได้แก่

- 1) การซื้อของใช้ที่จำเป็นต่างๆ

2. งานเลี้ยงดูลูก แยกออกเป็นสองประเภท คือ

ก) งานเลี้ยงดูลูกที่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียนและอายุไม่เกิน 5 ขวบ ได้แก่

- 1) การดูแลเรื่องอาหารการกินของลูก เช่น ชงนม ป้อนข้าว
- 2) การดูแลทำความสะอาดร่างกาย เช่น อาบน้ำให้ลูก
- 3) การดูแลทำความสะอาดเสื้อผ้าใช้แล้วของลูก

- 4) การดูแลเมื่อลูกไม่สบาย
  - 5) คื่นขึ้นเมื่อลูกร้องกลางคืน
- ข) งานดูแลลูกที่อยู่ในวัยเรียน (ไม่เกินปริญญาตรี) ได้แก่
- 1) ให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนแก่ลูก
  - 2) ควบคุมความประพฤติของลูก
  - 3) ลงโทษ เช่น ตู ตักเตือน ที เมื่อลูกทำผิด
  - 4) ให้คำปรึกษาเมื่อลูกมีปัญหา

การวัดการแบ่งงานในครอบครัว ใช้วิธีถามภรรยาว่า "ใครเป็นผู้ทำงานต่อไปนี้" โดยมีคำตอบให้เลือก คือ

- 1) สามีเสมอ
- 2) สามีมมากกว่าภรรยา
- 3) สามีเท่ากับภรรยา
- 4) ภรรยามากกว่าสามี
- 5) ภรรยาเสมอ
- 6) อื่นๆ (ระบุ)

การให้คะแนน เพื่อจะหาค่าปานกลางในการทำงานบ้านของสามีและภรรยา ใช้วิธีให้น้ำหนักคะแนนของคำตอบ ดังนี้คือ

คะแนนในการทำงานบ้านของภรรยา ถ้าตอบว่า สามีเสมอ ให้ 0 คะแนน สามีมมากกว่าภรรยา 1 คะแนน สามีเท่ากับภรรยา 2 คะแนน ภรรยามากกว่าสามี 3 คะแนน ภรรยาเสมอ 4 คะแนน

คะแนนในการทำงานบ้านของสามี ถ้าตอบว่า สามีเสมอให้ 4 คะแนน สามีมมากกว่าภรรยา 3 คะแนน สามีเท่ากับภรรยา 2 คะแนน ภรรยามากกว่าสามี 1 คะแนน ภรรยาเสมอ 0 คะแนน

ข. ความคิดเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทตามประเพณีของสามีและภรรยา

ใช้วิธีถามความคิดเห็นของสามีและภรรยาที่มีต่อข้อความต่างๆรวม 12 ข้อ ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทตามประเพณี ได้ดัดแปลงมาจาก ข้อความที่ฮอฟแมน ใช้วัด ดูกมการเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทของเพศชายและเพศหญิงตามประเพณี (Traditional Sex Role Ideology) ของสามีและภรรยา ที่เมืองคิทรอยต์¹

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทตามประเพณี ได้แก่

1. หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของสามี คือ การเป็นผู้หารายได้มาเลี้ยงครอบครัว
2. การเลี้ยงดูเป็นงานของแม่มากกว่าพ่อ
3. สำหรับภรรยา งานบ้านควรมาก่อน ส่วนงานอาชีพนอกบ้านเป็นเพียงส่วนประกอบในชีวิตอย่างหนึ่งเท่านั้น
4. ครอบครัวที่สมบูรณ์และมีความสุข คือครอบครัวที่ภรรยาอยู่บ้านเป็นแม่บ้านที่ดี ส่วนสามีเป็นผู้หารายได้ให้แก่ครอบครัว เท่านั้น
5. ภรรยาทำหน้าที่ดูแลบ้านให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ เพื่อให้บ้านเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับสามีและลูกๆ
6. การทำกับข้าวเป็นหน้าที่ของภรรยา หน้าที่ของสามีคือ คอยรับประทานและชื่นชม เพื่อให้ภรรยาเกิดความภาคภูมิใจ
7. เป็นธรรมดาที่ลูกต้องสนิทกับแม่มากกว่าพ่อ เพราะแม่มีโอกาสเลี้ยงดูลูกใกล้ชิดกว่าพ่อ
8. การออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยา มักก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี
9. ภรรยาไม่มีสิทธิ์เรียกร้องให้สามีมาช่วยทำงานบ้านหลังจากเลิกงาน

¹Hoffman, "Effects of the Employment of Mothers on Parental Power Relations and the Division of Household Tasks," in Kinship and Family Organization, pp.320.

แล้ว ถ้าภรรยาไม่ไ้ทำงานนอกบ้าน

10. การช่วยกันทำงานบ้านระหว่างสามีและภรรยายังเป็นสิ่งที่เป็นไปได้สำหรับครอบครัวไทยเรา

11. ถ้าไม่ใช้กรณีจำเป็นแล้ว สามีไม่ควรให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน

12. เด็กที่มีปัญหา มักมาจากครอบครัวที่ทั้งพ่อและแม่ออกไปทำงานนอกบ้าน

คำตอบมีให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างมาก โดยจะให้คะแนนคำตอบเท่ากับ 5,4,3,2,1 ตามลำดับ ยิ่งได้คะแนนสูงเท่าไร ยิ่งยอมรับความลึกเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทตามประเพณีมากเท่านั้น

ค. อำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆของครอบครัว

เนื่องจากในครอบครัว มักมีเรื่องสำคัญๆที่สามีและภรรยาจะต้องตัดสินใจเสมอ เพื่อจะวิคอำนาจในการตัดสินใจในครอบครัว จะใช้วิธีถามภรรยาว่า "เมื่อครอบครัวมีเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ หลังจากได้ปรึกษากันในระหว่างสามีและภรรยาแล้ว ในขั้นสุดท้าย ใครคือผู้ตัดสินใจ" คำถามที่ใช้วิคอำนาจการตัดสินใจ ได้แก่

1. เมื่อครอบครัวของท่านต้องการซื้อเครื่องเรือนใหม่สักหนึ่งชิ้น ใครคือผู้ตัดสินใจว่าจะซื้อแบบใด

2. ใครคือผู้ตัดสินใจว่า ควรจะซื้อสิ่งต่างๆที่นับว่าราคาค่อนข้างสูงสำหรับครอบครัวของท่าน เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น ฯลฯ

3. ในกรณีที่ครอบครัวของท่านต้องการไปเที่ยวหรือพักผ่อน ใครคือผู้ตัดสินใจว่าควรไปที่ไหน

4. ใครเป็นผู้ตัดสินใจว่าควรจะมีบุตรสักกี่คน

5. ใครเป็นคนตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้ลูกๆ

6. ในกรณีที่ครอบครัวของท่านมีความจำเป็นต้องใช้เงินพิเศษนอกเหนือจากที่จำเป็น ใครเป็นคนตัดสินใจว่า ควรจะใช้เงินนั้นหรือไม่

7. ในกรณีที่ครอบครัวของท่านเกิดปัญหาเงินขาดมือชั่วคราว และจำเป็นต้องใช้เงินนั้น ใครเป็นคนตัดสินใจแก้ปัญหานี้

ค่าตอบแทนและการให้คะแนนค่าตอบแทน

<u>ค่าตอบแทนของภรรยา</u>	<u>การให้คะแนน</u>
สามีเสมอ	1
สามีมากกว่าภรรยา	2
สามีเท่ากับภรรยา	3
ภรรยามากกว่าสามี	4
ภรรยาเสมอ	5

ยิ่งให้คะแนนสูงเท่าไร อำนาจในการตัดสินใจของภรรยายิ่งสูงเท่านั้น

ง. ความคาดหวังในเรื่องอำนาจระหว่างสามีและภรรยา

ใช้วิธีถามความคิดเห็นของสามีและภรรยา ว่าเห็นด้วยกับการที่จะให้สามีเป็นใหญ่ในครอบครัวเพียงใด ข้อความที่ใช้วัด คัดแปลงมาจากข้อความที่ ฮอปแมน ใช้วัดอุดมการณ์ที่ให้ผู้ชายเป็นใหญ่ (Male Dominance Ideology)¹

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นของสามีและภรรยาเกี่ยวกับ การให้สามีเป็นใหญ่ในครอบครัว ได้แก่

1. ค่ากล่าวว่ สามีควรเป็นช่างเท้าหน้า ภรรยาควรเป็นช่างเท้าหลังยังใช้ได้ดีในครอบครัวของท่าน
2. เมื่อมีปัญหาในครอบครัว สามีและภรรยาควรร่วมปรึกษากัน แต่การตัดสินใจในขั้นสุดท้าย ควรเป็นหน้าที่ของสามี
3. ผู้หญิงมักใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ฉะนั้นสามีควรเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆของครอบครัว
4. ภรรยาที่ก็ควรเชื่อฟังสามี เพราะจะทำให้ครอบครัวสงบสุข

¹Ibit.

5. สามีควรมีสิทธิ์เที่ยวเตร่หาความสุขได้ตามสบาย ถ้าไม่ทำให้ครอบครัวเดือดร้อนเรื่องการเงิน

6. การทำให้ลูกรู้สึกว่าคุณมีอำนาจในครอบครัวมากกว่าแม่เป็นเรื่องไม่เหมาะสม

7. ภรรยาไม่จำเป็นต้องคล้อยตามสามี ถ้าภรรยาไม่เห็นด้วย

การให้คะแนน ข้อ 1-5 เป็นคำถามประเภทสอกลอง จะให้คะแนน 5,4,3,2,1 สำหรับคำตอบที่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างมาก ตามลำดับ ส่วนข้อ 6-7 เป็นคำถามแบบปฏิเสธ จะให้คะแนน 1,2,3,4,5 สำหรับคำตอบที่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างมาก ตามลำดับ ยิ่งได้คะแนนสูงเท่าไร ยิ่งเห็นด้วยว่า สามีควรเป็นใหญ่ในครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. การวิเคราะห์ข้อความ (item analysis)

เนื่องจากการวิจัยนี้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้ตอบด้วย ซึ่งได้แก่เรื่อง ความคิดเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทความประเพณี และความคิดเกี่ยวกับสามีต้องเป็นใหญ่ในครอบครัว ซึ่งเป็นการตั้งคำถามหลายๆข้อเพื่อให้ผู้ตอบเลือกตอบ แล้วจึงนำคะแนนที่ได้จากคำตอบมาหาค่าปานกลาง (mean) ซึ่งเท่ากับว่า เป็นการให้น้ำหนักคะแนนของแต่ละคำถามเท่าๆกัน จึงได้นำวิธีการของ ลีเคอร์ต (Likert) มาใช้วิเคราะห์ความแน่นอนของคำถามทุกข้อ (internal consistency) จุดประสงค์เพื่อจะดูว่า คำถามแต่ละข้อ มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้เป็นตัววัดความคิดของผู้ตอบหรือไม่ โดย ลีเคอร์ต เสนอว่า "คะแนนของข้อความที่ดีและใช้ได้ จะอยู่ในลักษณะเดียวกันหรือมีความแน่นอนกับคะแนนรวม ส่วนคะแนนของข้อความที่ไม่ดีจะตรงกันข้าม¹ วิธีทำก็คือ

¹Schuessler F. Karl, Social Research Method (Bangkok: Institute of Public Administration Thammasat University, 1963), pp.74-77.

1. จักรบุคคลได้เรียงตามลำดับคะแนน โดยดูจากคะแนนรวม
 2. แบ่งคนที่เรียงลำดับไว้แล้ว เป็น 4 ส่วน แต่ละส่วนเรียกว่า ควอเทอร์ คนที่อยู่ในควอเทอร์ที่ได้คะแนนต่ำสุด เราเรียกว่า กลุ่มคะแนนต่ำ (low group) ส่วนคนที่อยู่ในควอเทอร์ที่มีคะแนนสูงสุด เรียกว่า กลุ่มคะแนนสูง (high group) ในกลุ่มคะแนนต่ำ จะประกอบไปด้วยคนที่ได้คะแนนรวมอยู่ในควอเทอร์ต่ำสุด และกลุ่มคะแนนสูง จะประกอบไปด้วย คนที่ได้คะแนนรวมอยู่ในควอเทอร์สูงสุด

3. ลีเคอร์ค ให้เหตุผลว่า ถ้าคะแนนของแต่ละข้อความมีความแปรผันกับคะแนนรวม ค่าปานกลางของคนที่อยู่ในกลุ่มคะแนนต่ำที่มีข้อความแต่ละข้อ จะต่ำกว่าค่าปานกลางของผู้ที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูงทุกข้อความ ถ้าข้อความใดไม่มีลักษณะเช่นนี้ ก็เรียกว่าข้อความนั้นไม่มีความแปรผันกับคะแนนรวม และจะต้องตัดข้อความนั้นออกไป

จ. การเสนอข้อมูลซึ่งเป็นการอธิบายและแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ต่างๆไปของข้อมูลที่ได้นำมาก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ จะใช้รูป ตารางอัตราส่วนร้อยละ

ค. การหาความสัมพันธ์

1. เพื่อจะศึกษาว่าการออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยามีความสัมพันธ์กับการแบ่งงานในบ้านหรือไม่ ในการนี้จะใช้ χ^2 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง

2. เพื่อศึกษาว่า ความคิดของสามีเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทตามประเพณีในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการที่ สามีเข้ามาช่วยภรรยาทำงานหรือไม่ จะใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) และใช้ t ทดสอบนัยสำคัญของค่า r

3. เพื่อศึกษาว่า ความคิดของภรรยาเกี่ยวกับการให้สามีเป็นใหญ่ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับอำนาจของภรรยาในการตัดสินใจในครอบครัว จะใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และใช้ t ทดสอบนัยสำคัญของค่า r

ง. การเปรียบเทียบค่าปานกลางระหว่างกลุ่มที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงาน

เพื่อศึกษาผลของการที่ภรรยาออกไปทำงาน ที่มีต่อการแบ่งงาน ความคิดเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทของสามีและภรรยาตามประเพณี อำนาจในการตัดสินใจของภรรยาในเรื่องต่างๆ ในครอบครัว และความคาดหวังในเรื่องอำนาจระหว่างสามีและภรรยา จะใช้วิธีหาค่าปานกลาง (mean) ของแต่ละกลุ่ม ในเรื่องต่างๆ และนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ t-test แบบ two populations เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าปานกลางระหว่างกลุ่มที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงาน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์จะศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบกัน ซึ่งผู้วิจัยได้พยายามเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ให้มีภูมิหลังทางสังคมคล้ายคลึงกันมากที่สุด โดยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากชุมชนเดียวกัน และเป็นชุมชนที่มีลักษณะเป็นหมู่บ้านจัดสรรของคนชั้นกลาง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่อาจจะเลือกกลุ่มตัวอย่างให้มีลักษณะเหมือนกันทุกประการได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องนำเอาความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองมาพิจารณาร่วมกันกับเรื่องที่ต้องการจะศึกษาค้นคว้า เพื่อจะได้ทราบว่า เมื่อนำตัวแปรในเรื่องต่างๆ เหล่านี้เข้ามาทดสอบแล้ว ผลของการวิจัยจะยังคงเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้างจึงเห็นได้ว่า ได้แก่

1. องค์ประกอบของครอบครัว
2. อายุของคู่สมรส
3. การศึกษาชั้นสูงสุดของคู่สมรส
4. จำนวนปีที่สมรส

องค์ประกอบของครอบครัว

องค์ประกอบของครอบครัว ใช้วิธีพิจารณาจากลักษณะของครอบครัวว่า ครอบครัวนั้นอยู่กันเฉพาะ พ่อ แม่ ลูก หรือว่า มีคนอื่นๆ เช่น ยาคีหรือคนรับใช้ เข้ามาอาศัยอยู่ด้วย

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า องค์ประกอบของครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ในครอบครัวที่ภรรยาทำงานจะมีเปอร์เซ็นต์ที่ครอบครัวมีคนอื่นๆ เช่น ยาคี หรือคนรับใช้ เข้ามารวมอยู่ด้วยสูงถึง 94% และมีครอบครัวที่อยู่กันเฉพาะ พ่อ แม่ ลูก เพียง 6% เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่ภรรยาไม่ทำงานแล้วจะเห็นว่า มีครอบครัวที่มีเฉพาะ พ่อ แม่ ลูก ถึง 44% และครอบครัวที่มีคนอื่นๆ รวมอยู่ด้วย 56%

ตารางที่ 1

ครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานจำแนกตาม องค์ประกอบของครอบครัว (เปอร์เซ็นต์)

ครอบครัว:	องค์ประกอบของครอบครัว		รวม
	มีคนอื่นรวมด้วย	มีเฉพาะพ่อแม่ลูก	
ภรรยาไม่ทำงาน	56	44	50
ภรรยาทำงาน	94	6	50
รวม	75	25	100(100)

อายุของกลุ่ม

อายุของกลุ่มของคู่สมรสอย่างทั้งสอง กระจายอยู่ระหว่าง 21-60 ปี ค่าปานกลางของอายุของสามีที่ภรรยาไม่ทำงาน เท่ากับ 52 ปี ค่าปานกลางของภรรยาที่ไม่ทำงาน เท่ากับ 37.2 ปี และค่าปานกลางของอายุของสามีที่ภรรยาทำงาน เท่ากับ 38.8 ปี ส่วนค่าปานกลางของภรรยาที่ทำงานเท่ากับ 35.5 (ตารางที่ 2) นอกจากนี้ยังได้พบว่า คู่สมรส

ทุกคู่ อายุของสามีจะมากกว่าภรรยาหรือเท่ากับภรรยา ไม่มีคู่สมรสคู่ใดที่สามีอายุน้อยกว่าภรรยา ความแตกต่างระหว่างอายุของสามีและภรรยา ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 2

ครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานจำแนกตาม

อายุของสามีและภรรยา (เปอร์เซ็นต์)

ช่วงอายุ	ภรรยาไม่ทำงาน		ภรรยาทำงาน		รวม	
	สามี	ภรรยา	สามี	ภรรยา	สามี	ภรรยา
21-30	2	18	8	28	5	23
31-40	44	56	62	54	53	55
41-50	38	18	22	16	30	17
51-60	16	8	8	2	12	5
รวม	100(50)	100(50)	100(50)	100(50)	100(100)	100(100)
ค่าเฉลี่ย	52	37.2	38.8	35.5	45.4	36.4

ตารางที่ 3

ครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานจำแนกตามความแตกต่าง

ระหว่างอายุของสามีและภรรยา (เปอร์เซ็นต์)

ความแตกต่างระหว่างอายุของสามี-ภรรยา	ครอบครัว:		รวม
	ภรรยาไม่ทำงาน	ภรรยาทำงาน	
0	4	22	13
1-2 ปี	26	28	27
3-4 ปี	12	12	12
5 ปีขึ้นไป	58	38	48
รวม	100(50)	100(50)	100(100)

I 1589A8A8

การศึกษาชั้นสูงสุดของคู่สมรส

ระดับการศึกษาของภรรยาพบว่า ภรรยาที่ไม่ทำงานมีเปอร์เซ็นต์ของผู้จบชั้น มศ.3 สูงสุด คือ 42% รองลงมาคือ มศ.5และมศ.6รวม 26% และมีเปอร์เซ็นต์ของผู้เรียนจบปริญญาตรีน้อยที่สุด คือ 6% ส่วนภรรยาที่ทำงานพบว่า มีผู้จบปริญญาตรีมากที่สุดคือ 48% รองลงมาคือจบมศ.5และ มศ.6 รวม 34% และไม่มีผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามศ.3 เลย (ตารางที่ 4) ฉะนั้นจากการวิจัยจึงพอจะทำให้ทราบได้ว่า ภรรยาที่ทำงานมีแนวโน้มที่จะมีระดับการศึกษาสูงกว่าภรรยาที่ไม่ทำงาน

ระดับการศึกษาของสามีพบว่า ทั้งในครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงาน สามีมีระดับการศึกษาจบปริญญาตรีสูงสุดคือ 62% และ 42% ตามลำดับ และไม่มีผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า มศ.3 เลย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4

ครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานจำแนกตามระดับ
การศึกษาชั้นสูงสุดของสามีและภรรยา (เปอร์เซ็นต์)

ระดับการศึกษา ชั้นสูงสุด	ภรรยาไม่ทำงาน		ภรรยาทำงาน		รวม	
	สามี	ภรรยา	สามี	ภรรยา	สามี	ภรรยา
ป.4,ป.7	-	14	-	-	-	7
มศ. 3	16	42	8	6	12	24
มศ.5,มศ.6	30	26	18	34	24	30
อนุปริญญา	12	12	12	12	12	12
ปริญญาตรีขึ้นไป	42	6	62	48	52	27
รวม	100(50)	100(50)	100(50)	100(50)	100(100)	100(100)

นอกจากนี้ยังได้เปรียบเทียบระดับการศึกษาสูงสุดของสามีและภรรยา และพบว่า ในครอบครัวที่ภรรยาไม่ทำงาน สามีมีระดับการศึกษาสูงกว่าภรรยาถึง 78% สามีจบการศึกษาในระดับเดียวกับภรรยา 14% และสามีมีการศึกษาต่ำกว่าภรรยาเพียง 8% ส่วนในครอบครัวที่ภรรยาทำงานพบว่า สามีมีการศึกษาเท่าภรรยาสูงสุด คือ 42% สามีเรียนสูงกว่าภรรยา 36% สามีเรียนต่ำกว่าภรรยา 22% (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5

ครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานจำแนกตามความ
แตกต่างของระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของสามีและภรรยา
(เปอร์เซ็นต์)

ความแตกต่างระหว่าง ระดับการศึกษาของ สามีและภรรยา	ครอบครัว:		รวม
	ภรรยาไม่ทำงาน	ภรรยาทำงาน	
สามีสูงกว่าภรรยา	78	36	57
สามีเท่ากับภรรยา	14	42	28
สามีต่ำกว่าภรรยา	8	22	15
รวม	50	50	100(100)

จำนวนปีที่สมรส

พบว่า คู่สมรสที่ภรรยาไม่ทำงาน มีจำนวนปีที่สมรสโดยเฉลี่ย 13.5 ปี ส่วนคู่สมรสที่ภรรยาทำงานมีจำนวนปีที่สมรสโดยเฉลี่ยเพียง 8.4 ปี จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า มีคู่สมรสที่ภรรยาไม่ทำงาน สมรสกันมานานเกินกว่า 16 ปี ถึง 38% ส่วนคู่สมรสที่ภรรยาทำงานมีจำนวนปีที่สมรส 1-5 ปี ถึง 40% และมีที่สมรสกันมานานเกิน 16 ปี เพียง 10% จากตัวเลขเหล่านี้ พอจะทำให้มองเห็นว่า คู่สมรสที่ภรรยาไม่ทำงานมีแนวโน้มที่จะสมรสกันมานานกว่าคู่สมรสที่ภรรยาทำงาน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6

ครอบครัวที่ภรรยาทำงานและไม่ทำงานจำแนก
ตามจำนวนปีที่สมรส (เปอร์เซ็นต์)

จำนวนปีที่สมรส	ครอบครัว:		รวม
	ภรรยาไม่ทำงาน	ภรรยาทำงาน	
1-5 ปี	20	40	30
6-10 ปี	18	30	24
11-15	24	20	22
16 ปีขึ้นไป	38	10	24
รวม	50	50	100(100)
ค่าเฉลี่ย	13.5	8.4	10.95